

KOMPETANSEPLAN 2018-2020

For fysioterapeut og ergoterapeutnettverket i kreftomsorg og lindrande behandling i Helse Fonna.

Mål

Å bidra til at ressurspersonane får kunnskap, dugleik og haldningar som gjer dei i stand til å fungera best mogleg i rolla si som ressursperson på arbeidsplassen sin, gjennom planmessig kompetanseheving, klinisk verksemd på arbeidsplassen, samhandling og systemarbeid.

Kompetansenivå

Det er eit mål at ressurspersonane skal tileigne seg kompetanse på nivå B, som beskrive i Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen, Helsedirektoratet 2015.

Kompetansekrav på nivå B for fysioterapeuter

Fysioterapeuter som behandler kreftpasienter og andre pasienter i palliativ fase, skal ha

- grunnleggende kjennskap til palliasjon som fagfelt, organisering av det palliative tilbudet og kjennetegn ved den palliative kultur.
- grunnleggende kjennskap til palliativ medisin (symptomer og symptomlindring)
- grunnleggende kunnskap om kreftsykdommer og kreftbehandling og deres innvirkning på fysisk funksjon
- grunnleggende kunnskap og ferdigheter i fysioterapi til pasienter i palliativ fase:
  - generelle prinsipper for kartlegging, målsetting og valg av tiltak
  - fysisk aktivitet i palliativ fase
  - smertelindrende tiltak
  - lymfødembehandling i palliativ fase
  - aktuelle tiltak ved andre vanlige symptomer og tilstander hos palliative pasienter, f.eks. dyspne, skjelettmetastaser, nevrologiske symptomer og fatigue
  - forsiktighetsregler og kontraindikasjoner
- kjennskap til etiske problemstillinger og kommunikasjonsmessige utfordringer i møte med palliative pasienter og deres pårørende

Kompetansekrav på nivå B for ergoterapeuter

Ergoterapeuter som behandler kreftpasienter og andre pasienter i palliativ fase, skal ha

- kunnskap om palliasjon som fagfelt, kjennetegn ved den palliative kultur og organisering av det palliative tilbudet
- grunnleggende kjennskap til palliativ medisin (symptomer og symptomlindring samt fokus på best mulig livskvalitet)
- grunnleggende kunnskap om kreftsykdommer og kreftbehandling og sykdommens og behandlingens innvirkning på fysisk, kognitiv, sosial og emosjonell funksjon
- grunnleggende kunnskap og ferdigheter i ergoterapi til pasienter i palliativ fase:
  - ta utgangspunkt i og understøtte pasientens egne ressurser, ønsker og behov

Fagleg nettverk innan kreftomsorg og lindrande behandling i Helse Fonna føretaksområde

- gjennomføre kartlegging, målsetting og valg av tiltak
- bidra til god livskvalitet gjennom funksjonsvurdering, optimalisering av funksjon og støtte/tilrettelegging for utførelse av ønsket aktivitet
- medvirke til lindring av vanlige symptomer og tilstander hos palliative palliative pasienter
- kompensere for tapte funksjoner gjennom å tilrettelegge miljøet for utfoldelse og deltakelse i meningsfull aktivitet i hverdagslivet, herunder søke om tekniske hjelpemidler
- være kjent med forsiktighetsregler og kontraindikasjoner i palliativ fase
- kjennskap til etiske problemstillinger og kommunikasjonsmessige utfordringer i møte med palliative pasienter og deres pårørende

Tileigning av kompetanse

Introduksjonskurs/ fagdag for nye ressurspersonar

Mål:

- at ressursperson og leiar
  - får ei felles forståing av ressurspersonen oppgåve og rolle og kva arbeidsgivar skal legge til rette for
  - bli kjent med oppbygginga av nettverket i regionen
  - bli kjent med tilbod innan kreftomsorg og lindrande behandling i føretaksområdet og kva som kjenneteiknar fagfeltet
- at ressurspersonen
  - startar sin eigen prosess i forhold til funksjonen som ressursperson
  - blir kjent med nettside for nettverket
  - blir kjent med aktuelle ressursar og reiskapar

Det blir forventa at nye ressurspersonar og leiarane deira deltar på introduksjonskurs i løpet av 2 år.

Årleg fagdag for nettverket for fysioterapeutar og ergoterapeutar i kreftomsorg og lindrande behandling.

Det faglege innhaldet på fagdagen blir planlagt av driftsgruppa på bakgrunn av ønsker og behov frå ressurspersonane og i samsvar med mål og satsingsområder for fysioterapeut og ergoterapeutnettverket, målsettinga i nettverksavtaler og strategien for nettverket. Fagdagen vil ha fokus på aktuelle, nasjonale føringar og implementering av desse. Dei vil vere prega av grunnleggande fokus på palliasjon, med et tverrfagleg perspektiv, og på tvers av nivå.

Det blir forventa av ressurspersonane deltar på årleg fagdag.

Innhald og form på årleg fagdag:

- Fokus på rolla som ressursperson, klinisk arbeid, samhandling/systemarbeid, etikk og nyheiter i palliative fagfelt
- Tema vil bli behandla både ved samtale/refleksjon, erfaringsutveksling, informasjon og undervisning
- Felles årleg fagdag for heile nettverket i kvart enkelt føretaksområde

Fagleg nettverk innan kreftomsorg og lindrande behandling i Helse Fonna føretaksområde

Nettverket for fysioterapeutar og ergoterapeutar blir invitert til å delta på sjukepleiarnettverket sine nettverksmøter som blir arrangert 2 gonger årleg.

Aktuelle kurs for ressurspersoner i nettverket

For fysioterapeutar:

I følge Nasjonalt handlingsprogram er følgande kurs aktuelle for fysioterapeutar for å oppnå kompetanse på nivå B: Teoretisk grunnkurs i onkologisk fysioterapi (5 dagar), grunnkurs i lymfødembehandling (5 dagar) og kurset Fysioterapi i palliasjon (3 dagar). Fysioterapeutar som arbeidar med palliative pasientar med andre diagnosar enn kreft, vil ha nytte av kurs frå andre fagområder, f.eks. innan nevrologi, geriatri og hjarte- og lungesjukdommar.

For fysioterapeutar og ergoterapeutar:

Deltaking på nasjonale og internasjonale tverrfaglege kurs og konferansar innan palliasjon, samt aktuelle fagkongressar.

For ressursperson i Helse Fonna:

Lokal palliativ fagdag som grunnkurs i palliasjon.

Palliative fagdagar i Bergen, blir arrangert regelmessig av Sunniva senter og KLB.

Vi anbefaler at ressurspersonar blir prioritert til aktuelle kurs innanfor ramma av kursbudsjett som fins på arbeidsplassen, og at ressurspersonane prioriterer aktuelle kurs innan palliasjon.

Hospitering

Det blir anbefalt at ressurspersonar hospiterer på ei palliativ avdeling/eining eller på ein institusjon/ kommunal ergoterapi-/fysioterapiteneste der ein arbeider systematisk med palliasjon.

Litteratur

Fagbøker:

- Cooper, J. (2006) Occupational Therapy in Oncology and Palliative Care. 2nd ed. West Sussex, Whurr Publishers Limited (a subsidiary of John Wiley & Sons Ltd)
- Kaasa S, Loge H (red). Palliasjon. Nordisk lærebok. 3. Utgave. Gyldendal Akademisk 2016.
- Taylor J et al. Potential and Possibility: Rehabilitation at end of life. Physiotherapy in palliative Care. 2013.

Artikler:

- Carlsen B. Viktig fysioterapi i en palliativ fase. Fysioterapeuten 2010; 6.
- Cheville AL, Andrews K, Kollasch J, Schmidt K, Basford J. Adapting Lymphedema Treatment to the Palliative Setting. Am J Hospice & Pall Med 2014; 31: 38-44
- Dittus, K.L., et al. Exercise interventions for individuals with advanced cancer: A systematic review, Prev.Med. 2017
- Gulde I et al. Palliative cancer patients` experience of physical activity. J Pall Care 2011 Winter;27(4): 96-302
- Kasven-Gonzalez N et al. Improving quality of life through rehabilitation in palliative care; case report. Pall Support Care 2010 Sep;8(3): 359-69
- Oliver D. et al. Palliative Care in Amyotrophic Lateral Sclerosis. Oxford University Press; 2006
- Putt K, Faville KA, Lewis D, McAllister K, Pietro M, Radwan A. Role of Physical Therapy Intervention in Patients With Life-Threatening Illness: A Systematic Review. Am J Hosp Palliat Care 2015 Dec 31.
- Sedef Şahin, Semin Akel and Meral Zarif (2017). Occupational Therapy in Oncology and Palliative Care. Occupational Therapy - Occupation Focused Holistic Practice in Rehabilitation, Dr. Meral Huri (Ed.), InTech, DOI: 10.5772/intechopen.68463.
- Smith, T. and Edwards, A. (2011). The route to success in end of life care - achieving quality for occupational therapy. National End of Life Care Programme.
- Squire N. Contribution of occupational therapy to the palliative care team: results of a pilot project. European Journal of palliative care 2011; 18(3)
- Taylor J. The non-pharmacological management of breathlessness. End of Life Care 2007, Vol 1, No 1.

Fagleg nettverk innan kreftomsorg og lindrande behandling i Helse Fonna føretaksområde

Retningslinjer og anbefalinger:

- Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2015:
www.helsebiblioteket.no/Retningslinjer/Kreft
- Retningslinjer for fysioterapi til pasienter i palliativ fase. HUS/KLB/HDS 2009: www.helsebiblioteket.no/Retningslinjer/Fysio-+og+ergoterapi
- Fysioterapi ved kreft. Helsedirektoratet 2016:
<https://helsedirektoratet.no/kreft/fysioterapi-ved-kreft>
- Fysioterapi til kreftpasienter. NFF, faggruppen for onkologi og lymfologi, 2016:
<http://fysio.no/Forbundsforisden/Organisasjon/Faggrupper/Onkologi-og-lymfologi/Fysioterapi-til-kreftpasienter>
- Palliativt pasientforløp. Helse Stavanger HF: http://eqs-forlop.sus.no/docs/doc_32433/index.html
- Palliasjon til barn og unge. Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av diagnose. Helsedirektoratet, 2017:
<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-til-barn-og-unge>

Aktuelle nettsider

- Kompetansesenter i lindrande behandling Helseregion Vest:
www.helse-bergen.no/palliasjon